

Etelä-Kymenlaakson seudullisen kotouttamisohjelman raportti

vuosilta 2023–2024

Kotka, Hamina, Miehikkälä, Virolahti, Pyhtää

Kaisa Kivi ja Anu Kilpinen
Kotoutumisen edistämisen palveluyksikkö

Ohjelman taustaa

Etelä-Kymenlaakson seudullinen kotouttamisohjelma on laadittu vuosille 2023–2026. Vuoden 2025 alusta voimaan astunut uusi kotoutumislaki ei edellytä kunnilta enää vastaavaa ohjelmaa, vaan kotoutumisen edistämisen palvelut tulee kuvata erillisessä Kotoutumisohjelmassa.

Koska aiempi Etelä-Kymenlaakson seudullinen kotouttamisohjelma on kuitenkin laadittu vuoden 2026 loppuun asti, sen toteutumista seurataan vielä ohjelman mukaisesti. Etelä-Kymenlaakson seudullisen kotouttamisohjelman toteutumista seuraa kuntien edustajista koottu maahanmuuttotoimikunta. Maahanmuuttotoimikunta kokoontuu neljä-viisi kertaa vuodessa. Seudullisten tavoitteiden ja kuntakohtaisten tavoitteiden toteutuminen on raportoitu maahanmuuttotoimikunnalle syyskuussa 2025, vuosien 2023 ja 2024 osalta.

Jokainen kunta seuraa omia tavoitteitaan. Kotkan raportti liitetään osaksi hyvinvointikertomusta. Hamina, Virolahti, Miehikkälä ja Pyhtää raportoivat ohjelman omat tavoitteensa hyvinvointikertomuksen raportoinnin yhteydessä kerran vuodessa omille kunnanvaltuustoilleen. Tähän raporttiin on päivitetty myös ajantasaiset tilastot kuntien väestötiedoista Tilastokeskuksen vuoden 2024 raporteista sekä kotouttamisohjelman tavoitteiden toteuma vuosilta 2023 ja 2024.

Ajankohtaista kotoutumisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö on yhdessä Sanastokeskuksen kanssa päivittänyt Kotoutumisen sanaston käsitteitä uuden vuoden 2024 Kotoutumislain (Koto24) mukaisiksi. Nykyään puhutaankin kotouttamisen sijaan mieluummin kotoutumisesta. Kotoutuminen määritellään uudessa sanastossa Maahanmuuttajan yksilölliseksi prosessiksi, joka tapahtuu vuorovaikutuksessa yhteiskunnan kanssa ja jonka aikana maahanmuuttajan osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo yhteiskunnassa lisääntyvät [Kotoutumislain sanasto | Kotoutuminen](#).

Kotoutumislain mukaan maahanmuuttajan kotoutumista edistävät toimenpiteet koostuvat perustiedosta suomalaisesta yhteiskunnasta, ohjauksesta ja neuvonnasta, alkukartoituksesta, kotoutumissuunnitelmasta, kotoutumiskoulutuksesta, yhteiskuntaorientaatiosta omaehtoisesta opiskelusta ja muista kotoutumista tukevista ja edistävistä toimenpiteistä ja palveluista. Maahan muuttaneet saattavat tarvita palveluissa tavanomaista kokonaisvaltaisempaa lähestymistapaa, pitkäaikaista ja suunnitelmallista tukea sekä totuttua enemmän ohjausta.

Kotoutumista edistetään eri toimialojen viranomaisten ja muiden tahojen monialaisena yhteistyönä. Etelä-Kymenlaakson kunnat ostavat Kotkan kaupungilta lakisääteiset kotoutumisen edistämisen palvelut. Etelä-Kymenlaaksossa tarjotaan tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja, jotka auttavat maahan muuttaneita asettumaan, työllistymään ja oppimaan kieltä. Virallisten toimenpiteiden lisäksi kotoutumista edistetään arkipäivän tilanteissa ja lähiyhteisöissä, kuten päiväkodeissa, kouluissa, harrastustoiminnassa ja työpaikoilla.

Etelä-Kymenlaakson kunnista ainoastaan Kotkalla on sopimus kiintiöpakolaisten vastaanotosta. Kotkan hyvinvointilautakunta päättää vuosittain vastaanotettavien kiintiöpakolaisten määrän. Kiintiöpakolaisten kuntiin ohjaamisesta vastaavat paikalliset ELY-keskukset.

Kotkaan muuttaa myös itsenäisesti kansainvälisen suojelun piiriin kuuluvia henkilöitä muista kunnista, vastaanottokeskuksista ja perheen yhdistämisen kautta. Muihin Etelä-Kymenlaakson kuntiin on muuttanut itsenäisesti satunnaisia pakolaisia vastaanottokeskuksista viime vuosina. Nyt Ukrainan sodan myötä tilanne on kuitenkin muuttunut Etelä-Kymenlaaksossa, kun kuntiin on tullut paljon tilapäistä suojelua saaneita.

Kun turvapaikanhakijat ovat saaneet oleskeluluvan ja muuttaneet kuntaan, he ovat kuntalaisia ja oikeutettuja samoihin palveluihin kuin muutkin kuntalaiset. Tilapäistä suojelua saaville voidaan myöntää kotikunta, kun he ovat asuneet vuoden Suomessa. Tilapäisen suojelua saavat siirtyvät kuntapaikan saatuaan kunnan kotoutumispalvelujen asiakkaiksi.

Kotoutumisen palvelut Etelä -Kymenlaaksossa vuosina 2023–2024

MOONA on Etelä-Kymenlaakson maahanmuuttajille ja toimijoille suunnattu matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelu, joka tukee maahanmuuttajien kotoutumista tarjoamalla tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, palveluista ja oikeuksista. Se edistää asiakkaiden omatoimisuutta ja osallisuutta yhteiskunnassa. Palveluja on tarjottu monikielisesti sekä lähityönä että etänä. Seudullinen maahanmuuttajatyön koordinaattori tukee kuntia esimerkiksi kotouttamisohjelmien ja pakolaisten vastaanottoon liittyvien toimintojen kehittämisessä.

Kotoutumiskoulutusta on järjestetty pääsääntöisesti Kotkassa ja Haminassa. Koulutuksen järjestäjää Etelä-Kymenlaakson ammattiopisto Ekami. Kotoutumiskoulutuksen tavoitteena on edistää maahanmuuttajien kielitaitoa, yhteiskuntavalmiuksia sekä työllistymistä. Luku- ja kirjoitustaidottomille sekä aikuisten perusopetuksen tarvitsijoille on tarjottu erillistä koulutusta Kymenlaakson Opistolla sekä Kotkan Aikuislukiossa. Nämä oppilaitokset tarjoavat myös eri tasoista suomen kielen opetusta. Ammattikorkeakoulut tarjoavat valmentavaa koulutusta, joka tukee maahanmuuttajien pääsyä ja menestymistä korkeakouluopinnoissa.

Työllisyyden edistämisessä korostuvat verkostojen rakentaminen, osaamisen tunnistaminen ja syrjimättömyyden edistäminen. Monialainen yhteistyö eri toimijoiden kesken, kuten Moonan, oppilaitosten ja Etelä-Kymenlaakson Työelämäpalveluiden (ent. Kymenlaakson TE-palvelu) kesken on tärkeää. Työelämän monimuotoisuusohjelmalla pyritään lisäämään tietoisuutta monimuotoisuuden hyödyistä sekä vähentämään rakenteellista syrjintää ja rasismia työmarkkinoilla.

Maahanmuuttajien hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen tukee arjessa pärjäämistä ja kotoutumista. Hyvinvointia lisäävät myönteiset kokemukset, sosiaaliset verkostot, positiivinen tulevaisuusnäkökulma sekä uskonnolliset voimavarat. Kymenlaakson hyvinvointisuunnitelma ja terveysliikuntastrategia (2020–2025) keskittyvät syrjäytymisen ehkäisyyn, terveellisiin elämäntapoihin ja merkityksellisen elämän tukemiseen. Liikunta toimii tärkeänä kotoutumisen välineenä yhdistämällä ihmisiä ja tarjoamalla mielekästä tekemistä. Etelä-Kymenlaakson

kunnissa tarjotaan liikuntaneuvontaa ja sovellettua liikuntaa, mutta maahanmuuttajien osallistuminen näihin toimiin on melko vähäistä.

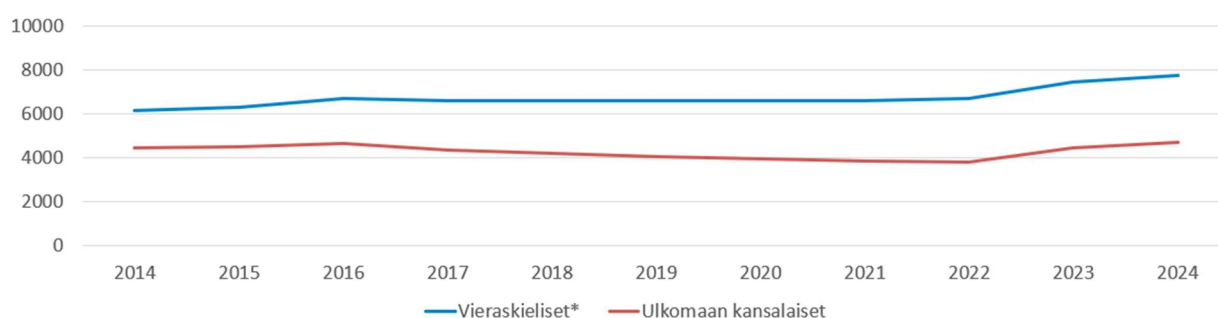
Suomessa vakituisesti asuvilla on oikeus sosiaali- ja terveystalvieluihin, ja oleskeluluvan saaneet sekä kiintiöpakolaiset ohjataan palveluihin kuntien kautta. Kymenlaakson hyvinvointialue on vastannut vuodesta 2023 alkaen alueen sosiaali- ja terveystalvielusta. Pakolaisten terveydentila kartoitetaan alkuarkastuksilla.

Kuntien kulttuuritoiminta tukee luovaa ilmaisu, yhdenvertaisuutta, hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä. Taide ja kulttuuri edistävät kulttuurien vuoropuhelua ja kotoutumista. Kirjastot helpottavat kotoutumista tarjoamalla pääsyn paikalliseen yhteisöön, kieleen ja kulttuuriin sekä tuemalla kielten oppimista ja äidinkielen ylläpitoa.

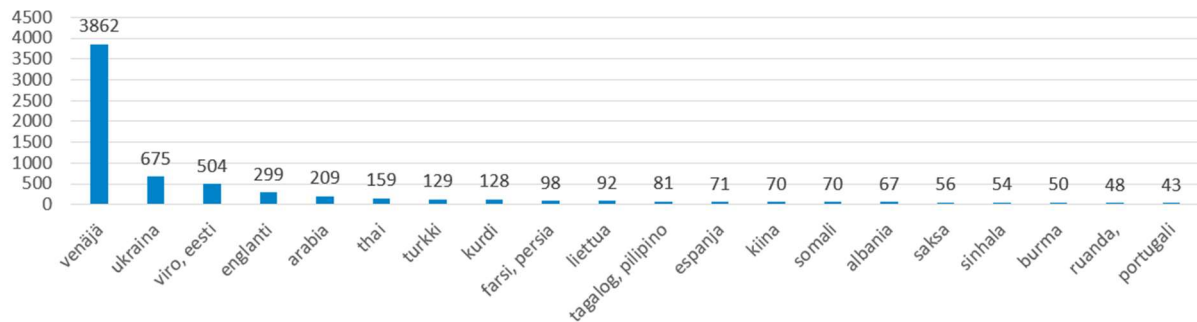
Etelä-Kymenlaakson järjestöt, yhdistykset, seurakunnat ja urheiluseurat tukevat maahanmuuttajien kotoutumista edistämällä kielen oppimista, yhteisöllisyyttä, työelämävalmiuksia ja ystävyyssuhteita. Ne pyrkivät aktivoimaan maahanmuuttajia toimintaan osallisina ja aktiivisina toimijoina. Kunnat tukevat tätä yhteistyötä myöntämällä avustuksia esimerkiksi liikunta-, nuoriso- ja kulttuuritoimintaan.

Etelä-Kymenlaakson väestötilastoja

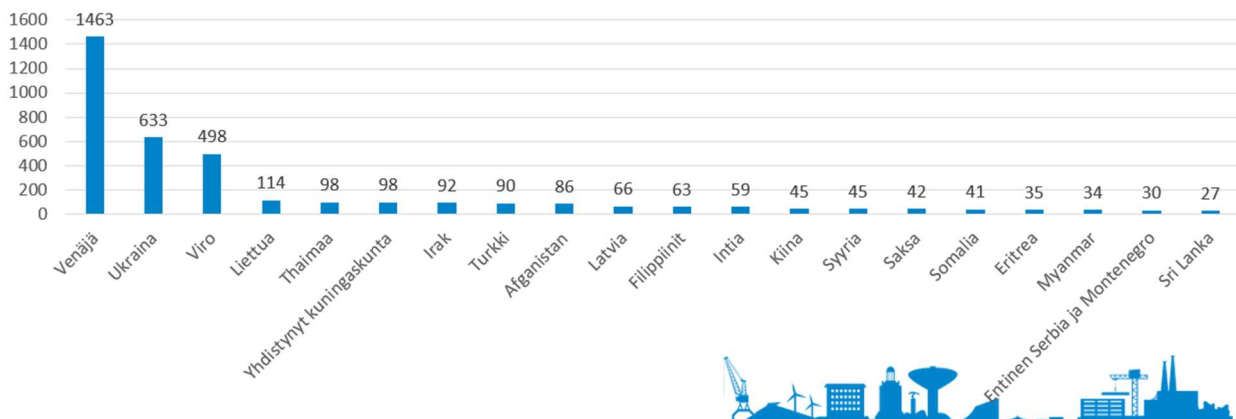
Etelä-Kymenlaakso 2014-2024

Etelä-Kymenlaakson vieraskieliset 2024 TOP20

Etelä-Kymenlaakson ulkomaan kansalaiset TOP20

Lähde: Tilastokeskus 4/2025

Suurimmat ulkomaan kansalaisten ryhmät Etelä-Kymenlaaksossa ovat vuonna 2024 olleet Venäjä, Ukraina ja Viro. Ohessa näkyy myös pienempien ryhmien jakauma.

Kuntakohtaisissa tilastoissa (alla) näkyvät vieraskielisten, ulkomaan kansalaisten, ulkomailla syntyneiden ja ulkomaalaistaustaisten määrät vuosilta 2024 ja suluissa 2023.

vieraskielinen

Suomessa asuva henkilö, joka on rekisteröinyt äidinkielekseen jonkin muun kielen kuin suomen, ruotsin, pohjoissaamen, inarinsaamen tai koltansaamen

ulkomaan kansalainen

henkilö, joka on muun valtion kuin Suomen kansalainen

ulkomaalaistaustainen

henkilö, joka on itse muuttanut maahan tai jonka molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt Suomen ulkopuolella

KOTKA 2024 (suluissa 2023)

• Vieraskielisiä *	5569	(5330)
Vieraskielisten osuus %	11,1%	(10,6%)
• Ulkomaan kansalaisia	3323	(3151)
Ulkomaan kansalaisten osuus %	6,6%	(6,2 %)
• Ulkomailla syntyneitä	5278	(5071)
Ulkomailla syntyneiden osuus %	10,5%	(10%)
• Ulkomaalaistaustaisia	5743	(5503)
Ulkomaalaistaustaisten osuus%	11,4 %	(10,9 %)

HAMINA 2024 (suluissa 2023)

• Vieraskielisiä	1642	(1558)
Vieraskielisten osuus%	8,5	(8%)
• Ulkomaan kansalaisia	1028	(956)
Ulkomaan kansalaisten osuus%	5,3	(4,9%)
• Ulkomailla syntyneitä	1569	(1482)
Ulkomailla syntyneiden osuus%	8,1	(7,6%)
• Ulkomaalaistaustaisia	1685	(1601)
Ulkomaalaistaustaisten osuus%	8,7	(8,2 %)

MIEHIKKÄLÄ 2024 *(suluissa 2023)*

• Vieraskielisiä	109	(112)
<i>Vieraskielisten osuus%</i>	<i>6,4%</i>	<i>(6,4 %)</i>
• Ulkomaan kansalaisia	71	(75)
<i>Ulkomaan kansalaisten osuus%</i>	<i>4,2%</i>	<i>(4,3%)</i>
• Ulkomailla syntyneitä	110	(110)
<i>Ulkomailla syntyneiden osuus%</i>	<i>6,5%</i>	<i>(6,3%)</i>
• Ulkomaalaistaustaisia	110	(112)
<i>Ulkomaalaistaustaisten osuus%</i>	<i>6,5%</i>	<i>(6,4%)</i>

VIROLAHTI 2024 *(suluissa 2023)*

• Vieraskielisiä	192	(202)
<i>Vieraskielisten osuus %</i>	<i>6,8%</i>	<i>(6,9%)</i>
• Ulkomaan kansalaisia	121	(130)
<i>Ulkomaan kansalaisten osuus%</i>	<i>4,3%</i>	<i>(4,4%)</i>
• Ulkomailla syntyneitä	196	(206)
<i>Ulkomailla syntyneiden osuus%</i>	<i>6,9%</i>	<i>(7%)</i>
• Ulkomaalaistaustaisia	193	(208)
<i>Ulkomaalaistaustaisten osuus%</i>	<i>6,8%</i>	<i>(7,1 %)</i>

PYHTÄÄ 2024 (suluissa 2023)

• Vieraskielisiä	246	(248)
Vieraskielisten osuus%	4,9%	(4,9%)
• Ulkomaan kansalaisia	142	(140)
Ulkomaan kansalaisten osuus%	2,8%	(2,8%)
• Ulkomailla syntyneitä	249	(248)
Ulkomailla syntyneiden osuus%	5,0%	(4,9%)
• Ulkomaalaistaustaisia	267	(266)
Ulkomaalaistaustaisten osuus%	5,3%	(5,3 %)

Lähde: Tilastokeskus väestötietoja 4/2025

Taulukoista näkyy, että määrissä on pääsääntöisesti ollut alle prosenttiyksikön verran kasvua kaikissa ryhmissä vuodesta 2023 vuoteen 2024. Poikkeuksena Virolahti, jossa määrissä on ollut hyvin pientä muutosta laskusuuntaisesti sekä Pyhtää, jossa määrät ovat pysyneet vuosivertailussa lähes täysin samoina.

Seudulliset tavoitteet Kotouttamisohjelmassa

Etelä-Kymenlaakson seudullisessa kotouttamisohjelmassa on koko seutua koskevia yhteisiä tavoitteita, jotka liittyvät koulutukseen, osallisuuteen, työllisyyden edistämiseen ja hyviin väestösuhteisiin. Jokaisella kunnalla on erikseen omat kuntakohtaiset kotouttamiseen liittyvät tavoitteet.

Seudulliset tavoitteet

Tavoite 1: Kotoutumiskoulutus ja koulutus

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	VASTUUTAHO
Koulutusorganisaatioiden yhteistyö ja eri koulutusten koordinointi	Koulutusorganisaatioiden tapaamiset Koulutuksen ja tarjonnan pysyvyys ja jatkuvuus	Kyllä/ei Kotoutumiskoulutusten määrä (eri taso) Ekamissa 2023 Kot-kassa 0-B1.1 tasoisia koulutuksia 29kpl	Maahanmuuttajapalvelut ELY-keskus Te-toimisto Kunnat Koulutusorganisaatiot

		Suomen kieltä edistyneille verkkokoulutuksia B1.1-C 2,5 kpl Ekamissa 2024 17 koulutusta 0-tasolta A2.2. 2024 23 koulutusta (+7 jatkavaa) tasoilta 0-B1.1 ja 2 Suomen kieltä edistyneille verkkokoulutusta B1.-C1 2025 kotoutumiskoulutuksia 12 ja 6 lyhyttä (vastaavat 1,5 pitkä) Suomi toisena kielenä – kurssien määrä ei ole järjestetty	
--	--	---	--

TE-palvelut

Kaakkois-Suomen TE-palvelut on tehnyt erittäin tiivistä yhteistyötä alueen koulutusorganisaatioiden kanssa erityisesti kotoutumiskoulutusten ja suomen kielen koulutusten osalta. Kotka-Haminan TE-palveluiden ja Ekamin välisiä tapaamisia työvoimakoulutuksena toteutettaviin kotoutumiskoulutuksiin liittyen on aina vuoden aikana useita, jolloin esim. suunnitellaan yhdessä tulevia kotoutumiskoulutuksia. ELY-keskus-vetoisia yhteistyötapaamisia Kotka-Haminan seudun osalta toteutettiin aina kaksi kertaa vuodessa. Näiden lisäksi kaksi kertaa vuodessa toteutettiin koko Kaakkois-Suomen TE-toimiston alueen kotoutumiskoulutusten toteuttajien, TE-palveluiden ja ELY:n kehittämistyöryhmän tapaaminen, missä kehitettiin työvoimakoulutuksena toteutettavia kotoutumiskoulutuksia.

Kotoutumiskoulutuksiin liittyvien tapaamisten lisäksi on tavattu vähintään kerran vuodessa ELY-vetoisesti koko Kaakkois-Suomen alueen luku- ja kirjoitustaidon koulutusten asioissa ELY:n, TE-palveluiden ja koulutusten järjestäjien kesken.

Edellisten lisäksi yhteisiä tapaamisia maahan muuttaneiden koulutuksiin liittyen on järjestetty vähintään kerran vuodessa TE-palveluiden ja Kymenlaakson opiston kesken vapaan sivistystyön järjestämään suomen kielen koulutukseen liittyen sekä TE-palveluiden ja Kotkan aikuislukion kesken maahan muuttaneiden perusopetukseen liittyen.

Työvoimakoulutuksena toteutettavia kotoutumiskoulutuksia järjestettiin Kotka-Haminan seudulla vuonna 2023 yhteensä 21 koulutusta. Koulutuksia järjestettiin usealta eri kielen lähtötasolta, 0-tasolta A2.2.-aloittaviin koulutuksiin asti. Vuonna 2024 kotoutumiskoulutuksia järjestettiin yhteensä 17 koulutusta, samoin usealta eri kielen lähtötasolta.

Kymenlaakson opisto:

Kymenlaakson Opisto on tarjonnut maahanmuuttajille sekä vapaansivistystyön omaehtoista kotoutumiskoulutusta että muita suomen kielen lyhytkursseja vuosina 2023–2024

Kevätlukukausi 2023

omaehtoinen kotokoulutus:

tasot 0-A1.3 kolme ryhmää, yhteensä 66 opiskelijaa, joista koto 38

tasot A1.3-A2.2 yksi ryhmä, 15 opiskelijaa, joista koto 8

taso A2.2-B1.2 yksi ryhmä, 10 opiskelijaa, joista koto 7

Luki-ryhmä, 10 opiskelijaa, joista koto 8

yhteensä 101 opiskelijaa, joista 61 kuuluivat kotolain piiriin

Lisäksi vastaanottokeskukselle kolme 2kk opetusryhmää

yhteensä 48 opiskelijaa sekä muita kesäkursseja (kertauskurssi) että kansalaisopiston kursseja (suomen kielioppi venäjäksi, ja YKI-valmennuskurssi)

Syyslukukausi 2023

omaehtoinen kotokoulutus:

tasot 0-A1.3 kolme ryhmää, yhteensä 51 opiskelijaa, joista koto 24

tasot A1.3-A2.2 kolme ryhmää, yhteensä 51 opiskelijaa, joista koto 35

taso A2.2-B1.2 yksi ryhmä, 21 opiskelijaa, joista koto 16

Luki-ryhmä, 11 opiskelijaa, joista koto 6

yhteensä 134 opiskelijaa, joista 81 kuuluivat kotolain piiriin

Kevätlukukausi 2024

omaehtoinen kotokoulutus:

tasot 0-A1.3 viisi ryhmää, yhteensä 84 opiskelijaa, joista koto 31 (loput VOK)

tasot A1.3-A2.2 kolme ryhmää, yhteensä 49 opiskelijaa, joista koto 27

taso A2.2-B1.2 yksi ryhmä, yhteensä 11 opiskelijaa, joista koto 2

Luki-ryhmä, 11 opiskelijaa, joista koto 3

yhteensä 155 opiskelijaa, joista 63 kuuluivat kotolain piiriin

Syyslukukausi 2024

omaehtoinen kotokoulutus:

tasot 0-A1.3 kaksi ryhmää, yhteensä 40 opiskelijaa, joista koto 20

tasot A1.3-A2.2 kolme ryhmää, yhteensä 51 opiskelijaa, joista koto 43

tasot A2.2-B1.2 kaksi ryhmää, yhteensä 36 opiskelijaa, joista koto 27

Luki-ryhmä, 11 opiskelijaa, joista koto 11

yhteensä 138 opiskelijaa, joista 101 kuuluivat kotolain piiriin

Tavoite 2: Työllisyyden edistäminen

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	VASTUUTAHO
Maahanmuuttaneiden työllisyyden lisääminen	Työelämälähtöinen suomen kielen valmennus niille aloille, joissa työvoimapula Suomalaisen toimintaympäristön tuntemuksen lisääminen. Kielen ja kulttuurin tuki työpaikalla. (Työpaikka-suomi ja työpaikkaruotsi) Maahanmuuttajataustaisten työllisyysasteen seuraaminen	koulutusten määrä Omankielinen työhönvalmennus TE-palveluiden ostopalveluna Kotokoulutukset (kts. ed. tavoite määrät) yrittäjäkurssien määrä Kyllä/ei kyllä/ei	TE-palvelut, työnantajat, maahanmuuttajapalvelut oppilaitokset Kunnat Cursor kolmas sektori

TE-palvelut

Kaakkois-Suomen TE-palvelut on palveluidensa avulla kasvattanut maahan muuttaneiden tuntemusta suomalaisesta toimintaympäristöstä. Maahan muuttaneita asiakkaita ohjataan ja neuvotaan uuden yhteiskunnan asioissa jokaisella tapaamiskerralla. Työvoimakoulutuksena toteutettavassa kotoutumiskoulutuksessa asiakkaat oppivat paitsi kieltä, myös muita yhteiskunnassa ja työssä tarpeellisia taitoja ja valmiuksia, yhdenvertaista yhteiskunnallista asemaa ja osallisuutta kasvattaen. Kotoutumiskoulutukseen sisältyy kieliopintojen lisäksi myös työsäoppimisjaksoja, jolloin opiskelija pääsee tutustumaan työhön ja työympäristöihin.

Maahan muuttaneita, erityisesti kotoutumisen vaiheessa, ohjataan TE-toimistossa aktiivisesti työkokeiluihin. Työkokeilu aidossa suomalaisessa työyhteisössä kasvattaa paitsi käytännön kielitaitoa, lisää myös suomalaisen toimintaympäristön tuntemusta entisestään.

Kaakkois-Suomen TE-palvelut on seurannut säännöllisesti maahanmuuttajataustaisten työllisyysastetta. Työllisyysastetta ja maahan muuttaneiden muita työllisyyteen liittyviä tilastoja on tuotettu paitsi TEMin tuottaman, kuukausittaisen työllisyyskatsauksen, myös alueen ELYn sekä TE-palveluiden itsensä tuottamana. Paikallistasolla maahan muuttaneiden työllisyysastetta sekä yleensäkin työllistymisen edistymistä ja siihen vaikuttavia seikkoja on seurattu TE-

palveluissa säännöllisesti niin kotoutumisajalla olevien, kuin pidempääkin maassa asuneiden osalta.

Kotkan kaupunki:

Maahan muuttaneet ovat yksi kohderyhmä (osatyökykyisten, nuorten ja yli 55-vuotiaiden lisäksi) kun Kotkan kaupunki työllistää pitkäaikaistyöttömiä määräaikaisiin työsuhteisiin (ent. palkkatukityöllistäminen). Vuoden 2024 aikana työllistettyjä ollut 74 hlö, joista noin 10 maahanmuuttajataustaisia.

TE-palveluiden siirtyminen valtiolta kunnille vuoden 2025 alusta aiheutti sen, että seurantajärjestelmät muuttuivat. Näin ollen tarkkoja lukemia vuoden 2023 ja 2024 osalta ei saada harjoittelupaikkojen määristä.

Haminan kaupunki:

Pitkäaikaistyöttömien työllistämistä ilman palkkatukea kaupungin yksiköihin, kuntouttavan työtoiminnan paikkoja sekä työkokeilupaiikkoja tarjolla. Haminan kaupungin Työllisyyspalveluissa aloitettu Kohti uutta kotia-hankkeen valmistelu 2024. NeduAI tekoäly avusteinen työnhaku ohjelma käytettävissä työhaun tueksi myös englannin ja venäjän kielellä.

Tavoite 3: Osallisuus ja hyvät väestösuhteet

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	VASTUUTAHO
Maahanmuuttajien osallisuuden lisääminen	Asukasraati	Kyllä/ei osallistujamäärä	Kunnat Kolmas sektori
	Erätaukodialogi	kyllä/ei	Kunnat
	Osallistuva budjetointi	Kyllä/ei Kotka, Hamina	kunnat
	Harjoittelupaikkojen lisääminen kunnissa	Kyllä/ei Harjoittelijapaikkojen määrä (ei ole tiedossa eriteltyä maahanmuuttajataustaisten harjoittelijoiden määristä kunnissa)	Kunnat Kolmas sektori Kunnat
	Matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja	kyllä/ei Kohtaamispaikkatoimintaa ovat järjestäneet vuosina 2023 ja 2024 Etelä-Kymen alueella mm. seurakunnat, kolmannen sektorin toimijat; SPR, Kumppanuustalo Hilma,	

		Monikulttuurinen toimintakeskus Mylly, Koskenrinteen Kotona Täälläkin -toiminta sekä STEA-rahoitteinen Raittiuden ystävät Ry, Kakspyn Klubitalot ja Kumppanuustalo Viikari.	
--	--	---	--

Kotkan kaupunki:

Erätaukoja on järjestetty neljä. Yhden teemana oli yhdenvertainen Kotka. Tässä keskustelussa oli vahvasti esillä myös rasismiin ja muunlaiseen syrjintään yms. liittyvät teemat. Keskustelut olivat osa sekä osallisuusohjelman että kaupunkistrategian tiedonkeruuta. Ja niiden tuloksia hyödynnetään mahdollisesti myös muussa hyvinvoinnin edistämisen vastuualueen suunnittelutyössä.

Vuonna 2024 laadittuun ja tammikuussa 2025 hyväksyttyyn Toiminnalliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan on yhdeksi sitovaksi toimenpiteeksi asetettu:

Asiakasosallisuutta lisää kotoutumisen palveluihin:	1. Hyvien väestösuhteiden verkoston perustaminen (toimikunta/kumppanuuspöytä-toimintamalli)	Kokoontumisten määrä	2025-2029	Koto-palvelut (osallisuus)
---	---	----------------------	-----------	----------------------------

Haminan kaupunki:

Osallistuva budjetointi on käytössä, matalan kynnyksen kohtaamistoimintaa järjestetty myös kaupungin tukemana. Myös nuorisotilat ja yhteisötila Manski on toiminut matalan kynnyksen kohtaamispaikkana maahanmuuttajille. Erätaukodialogi ollut käytössä kirjastolla. Kielikahvila kirjastolla on järjestetty viikottain. SPR:n kielikerhot Kumppanuustalo Hilmalla.

Virolahden ja Miehikkälän kunta:

Matalan kynnyksen kohtaamispaikkatoimintaa järjestetään Virolahdella, Virojoen Pleisissä, johon osallistuu myös Miehikkälän kunnan asukkaita.

Kuntakohtaiset tavoitteet

Kotka

Lapset (alle 18-vuotiaat) ja lapsiperheet

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	VASTUUTAHO
Lasten kasvuympäristö tukee lapsen oikeutta omaan kieleensä ja kulttuuriinsa.	Varhaiskasvatuksen arjen kieli- ja kulttuuritietoista toimintaa sekä oppimisympäristöä vahvistetaan koulutuksilla. Vahvistetaan kunnassa lasten ja nuorten parissa toimivan henkilöstön osaamista antirasistiseen työotteeseen sekä vahvistetaan rauhankasvatusta. Kartoitetaan lasten ja nuorten sekä heidän huoltajien kokemuksia omaan kieleen ja kulttuuriin saadusta tuesta.	Kohdennettuja koulutuksia henkilöstölle Yksi velvoittava sisäinen koulutus Vuosittain on jaettu henkilöstölle tietoa verkkokoulutuksista työajalla suoritettavaksi 2024 on perustettu kehittämisverkostoon Kieli- ja kulttuurityöryhmä kaksi koulutusta Henkilöstölle rasismivastaisuuden keskustelutilaisuudet keväällä 2023 ja 2024 Nuorisotyön yksikön henkilöstölle järjestettiin v. 2023 ”Extremismi, väkivaltainen radikalisoituminen koulutus Varhaiskasvatuksen kysely (1) asiakasperheille Monikielisten lasten huoltajilta on keväällä 2023 kysytty (pieni otanta) näkemystä toutuneesta tuesta	Varhaiskasvatus varhaiskasvatus, maahanmuuttajapalvelut Varhaiskasvatus

Kunta huolehtii, että osallisuus toteutuu lasten jokapäiväisissä kasvuympäristöissä. Osallisuuden edistäminen on ohjaava toimintaperiaate lasten ja nuorten kanssa työskenteleville	Kannustetaan kaikkia kunnassa toimivia monimuotoiseen ja moniääniseen osallisuuteen, tuetaan konkreettisia toimenpiteitä osallisuuden mahdollistamiseksi esim. haavoittuvassa asemassa olevien lasten osallisuuden varmistaminen koulujen oppilaskunnan hallituksissa.	tasa-arvo ja yhdenvertaisuus- sekä opiskeluhoitosuunnitelmat päivitetty Suunnitelmat päivitetty. Kotka on ollut mukana tavoittelemassa Unicefin lapsiystävällinen kunta tunnustusta (LYK) ja noudatti sen edellyttämää toimintasuunnitelmaa. Keskeisinä tavoitteina on ollut mm. lasten osallisuuden vahvistaminen, turvallinen elinympäristö ja lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönotto. Lasten osallisuuden varmistamiseen koulujen oppilaskunnan hallituksissa on pyritty kiinnittämään erityistä huomiota.	Varhaiskasvatus, opetus-toimi, nuorisotyöyksikkö, hyvinvoinnin vastuualue
---	--	---	---

Nuoret ja nuoret aikuiset (13–29-vuotiaat)

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	VASTUUTAHO
Maahanmuuttajanuori saa ohjausta ja neuvontaa nopeasti elämäänsä liittyvissä asioissa ja hänet ohjataan tarvittaessa palveluiden pariin.	Ohjaamon päivystys Ohjaamoverkoston yhteistyö	muun kielisten osuus Ohjaamon asiakkaista (Ohjaamotilastot.fi) * 2023/ 23 % 2024/ 25 % yhteistyöorganisaatioiden määrä 2023/ 10 2024/ 10	Ohjaamoverkoston toimijat Hyvinvointialue Kaupungin eri toimialat
Opintojen eteneminen peruskoulusta toiselle asteelle ja siitä eteenpäin ammattikorkeakouluun	ohjausta opintoihin hakeutumiseen urasuunnittelu	Muun kielisten asioinnin tarkoitus koulutus/opiskelu (Ohjaamotilastot.fi) 2023/ 24 % 2024/ 41 %	Ohjaamoverkoston toimijat
Maahanmuuttajanuorten työllisyyden tukeminen	Kesätyöinfot nuorille	Infojen määrä 2023/ 14 2024/ 14	Ohjaamoverkoston toimijat TE-palvelut Maahanmuuttajapalvelut

	Ohjausta ja neuvontaa työhakemusten tekemi- seen Rekry-tapahtumat	Muun kielisten asioinnin tarkoitus työ ja yrittäjyys (Ohjaa- motilastot.fi) 2023/ 64 % 2024/ 77 % Rekry-tapahtumien määrä 2023/ 4 2024/ 3	
--	--	--	--

*Huom. Kaikkien Ohjaamossa asioivien yksilöasiakkaiden äidinkieltä ei ole merkitty. Vuoden 2024 Ohjaamopäivystyksessä asioivien määrä oli 574, äidinkieli oli merkitty 394 asiakkaan kohdalle, joista 25 % oli muunkielisiä.

Ohjaamotilastot on muuttunut vuonna 2024 siten, että ei ole enää pelkkää työ ja yrittäjyys-aihealuetta, vaan työllistymiseen liittyvät kohdat ovat Työelämä (yleensä), Kesätyö, Yrittäjyys, Työttömyys (yleensä) ja Työnhakijaksi ilmoittautuminen. Asioinnin tarkoitukseen siis laskettu mukaan kaikki ne muunkieliset, joilla jokin näistä aihealueista on toteutunut.

Ohjaamon Yhteistyötahot:

Kotkan kaupunki

Sotek

Kaakkois-Suomen Sininauha ry

Kaakkois-Suomen TE-toimisto

Oikeusapu

Kymenlaakson hyvinvointialue

Etelä-Kymenlaakson ammattiopisto

Kotka-Kymin seurakunta

Kela

Onni-työ (Uudenmaan TE-toimisto)

Kaakkois-Suomen TE-palveluiden toimesta on vuosien 2023 ja 2024 aikana järjestetty useita nuorten sekä aikuisten maahan muuttaneiden työllistymistä tukevia tapahtumia. Molempina vuosina on alkuvuodesta järjestetty Kesäksi Duuniin-tapahtuma. Näiden lisäksi on järjestetty vuonna 2023 kolme kertaa ja vuonna 2024 kaksi kertaa Työhaun pikatreffit -tapahtuma erityisesti nuorille asiakkaille. Kaikki tapahtumat ovat herättäneet suurta kiinnostusta, ja kävijöitä on ollut erittäin paljon. Kesäksi Duuniin -tapahtumissa kävijämäärät ovat olleet aina n. 500 kävijän luokkaa. Myös työnantajia on saatu hyvin mukaan erityisesti Kesäksi duuniin tapahtumaan. Tapahtumissa on ollut paikalla myös TE-palveluiden asiantuntijoita antamassa ohjausta ja neuvontaa esim. oman CV:n laadintaan.

Ohjausta ja neuvontaa CV:n laadintaan sekä työhakemusten tekemiseen on annettu TE-palveluissa myös päivittäin asiakastapaamisten yhteydessä. Maahan muuttaneita asiakkaita on autettu ”kädestä pitäen” sekä annettu ohjeita ja esim. linkkejä, mistä saa lisää ohjeistusta työn hakemiseen ja oman osaamisen sanoittamiseen. TE-palveluiden kautta on ollut mahdollista päästä myös työnhakuvalmennukseen.

Liikunta

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	VASTUUTAHO
Maahanmuuttaneiden liikkumisen lisääminen	ulkopuolisen rahoituksen hakeminen liikuntahankkeisiin poikkihallinnollisesti	rahoitusta saaneet hankkeet Liikuntahanke Monikulttuurikeskus Myllyn kanssa Vuosi 2023 Kotkas liikuttaa yhes hanke • 3 alkeisuimaopetusta; 1 naisten ja 2 sekaryhmää • erilaisia liikuntaryhmiä kevät- ja syyslukukaudella Suomalaisuutta löytämässä 2 (bachelor of health care nursing Xamk) • ryhmäliikuntaa (jooga ja lihaskuntotunti) • Repoveden retki ja talviliikuntapäivä Vuosi 2024 Koko perhe liikkumaan hanke • 1 naisten alkeisuimaopetus kurssi • erilaisia liikuntaryhmiä kevät- ja syyslukukaudella Maahanmuuttajien koututuminen liikunnan keinoin • Luontopolkuretket Santalahteen ja Valkmusaan	hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, liikuntatoimi, kolmas sektori, maahanmuuttajapalvelut

		• Marjastus-, sienestys ja Kirkonmaan saaristoretki Yhdistysten omana toimintana mm. kuntosaliohjausta, jalkapalloa ja vesiliikuntaa ja yhdessä osallistumista kaupungin liikuntaryhmiin. Liikuntaneuvonnassa ja sovelletun liikunnan ryhmissä, ei juurikaan maa-hanmuuttajataustaisia osallistujia. uimakoulut naisten uintivuorot uimakoulujen toteutuminen (kyllä/ei) naisten uintivuorojen toteutuminen kyllä/ei	
--	--	---	--

Kulttuuri

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	VASTUUTAHO
Eri kieli- ja kulttuuritaitoisilla kotkalaisilla on yhdenvertainen mahdollisuus osallistua kaupungin kulttuuripalveluihin.	Toiminnan järjestämisessä huomioidaan kaupungin eri kieliryhmät. Järjestetään kohtaamisia ja yhteistyötä eri yhteisöjen kanssa kaupungin omistamissa tapahtumapaikoissa. Kohdennetaan kulttuuriavustuksia eritaustaisten kotkalaisten yhteisöille. Järjestetään kaupungin henkilöstölle kulttuuritoimintaan	Viestinnän eri kielten määrä. Kirjaston aineiston kielivalikoima 20 eri kieltä Yhteisten kokoontumisten ja tilaisuuksien määrä 4 kokoontumista Myönnettyjen avustusten määrä 6	Kulttuurin vastualue (kulttuuri- ja tapahtumapalvelut, Kymenlaakson museo, kaupunginkirjasto)

	liittyvää yhdenvertaisuuskoulutusta Kaikukortin käytön vakinaistaminen 2024 alkaen	Koulutustilaisuuksien määrä / osallistujamäärä 1 koulutus/ 15 osallistujaa Kaikukortti on vakinaistettu. Kaikukortin käyttäjämäärät 2023 344 käytetyt kortit (779 jaetut kortit) 2024 365 käytetyt kortit (753 jaetut kortit)	
--	--	--	--

Hamina

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	VASTUUTAHOT
Kaupunki haluaa kuulla maahanmuuttaneita ja olla heidän kanssaan vuoropuhelussa	Systemaattinen tiedonkeruu Kohtaamisissa kysytään ja kartoitetaan maahanmuuttajien toiveita ja tarpeita	Kysely tehty kyllä/ei Maahanmuuttaneiden kyselyä ei ole toteutettu. Tiedonkeruuta tehdään kohtaamisissa Lapsiystävällinen kunta -toimenpiteet käynnissä, maahanmuuttajalapsille on toteutettu oma kysely	Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue/hankekoordinaattori Varhaiskasvatus Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue/hankekoordinaattori Palvelualueet Palvelualueet ja muut toimijat Viestintä ja

	Kulttuuritulkin toiminnan jatkuminen maahanmuuttajien tukena Maahanmuuttaneiden osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen Aluetuntemusta lisätään ja esitellään Haminaa monipuolisesti maahanmuuttajille Avoimet-ovet tapahtumia Kaupunkilaisten tiedon lisääminen	Kyllä/ei Kulttuuritulkki on Yhteiset toimitilat ja toiminnan koordinointi maahanmuuttajille kyllä/ei Maahanmuuttajat huomioitu osallisuussuunnitelmassa, joka koskee kaikkia kunnassa olevia ihmisiä. Aktiivinen yhdistystoiminta tukee osallisuutta Toteutunut kyllä/ei Avoimien ovien tapahtumia järjestetty mutta erityisesti eri kieliryhmiä ei ole huomioitu. Kysely (esim. osana	palvelualueet Hyvinvoinnin edistäminen/ hankekoordinaattori Työllisyyspalvelut/palvelualueet Maaseutupalvelut/ Cursor ja Sepra
--	--	---	--

	Foorumit, facebook ryhmät Tiedotus (kasataan tieto -> tiedotus) näkyvyyden lisääntyminen	vuosittaista kuntalaiskyselyä) Kontaktien määrä/aloitteet/ toimenpiteet- tiedotteiden määrä- Pohdintaa tiedon saavutettavuudesta esimerkiksi kielikään- nösten osalta. Tapah- tumatietoa kaupungin omilla verkkosivuilla suomen kielellä. Kie- llestä saavutetta- vuutta voisi lisätä. Toi- mialoilla palveluoh- jauksessa huomioi- daan henkilökohtaisia tarpeita.	
	Kaupunki aloittaa palkkatu- kityöllistämisen	Palkkatukityöllistä- mistä tehdään. Haminan kaupunki on työllistänyt palkka- tuella aktiivisesti maahanmuuttajataus- taisia kaupungin eri yksiköihin. Vuonna 2023 yht. 29 ja vuonna 2024 yht. 4 henkilöä. Vuoden 2024 osalta määriin on vaikuttanut muutokset palkkatu- kien myöntämiseen sekä kaupungin YT- neuvottelut.	
	Maahanmuuttajien osallis- tuminen hanketyöhön ja yh- teistoimintaan	YTHU-hanke 2023 kau- punki avustanut ukrai- nalaisille järjestettä- vää toimintaa. Yhteis- toimintaan osallistu- minen yhdistystoimin- nan kautta	

Kolmas sektori mukaan kotoutumista edistävän työhön	Kaakonkulman maahanmuuttaja yhdistyksen ja kaupungin yhteistyön vahvistaminen, resurssien ja tilojen yhteiskäyttö Työ- ja harjoittelupaikkojen tarjoaminen Vapaa-ajan ohjelman järjestäminen, esim. kerhot	Kaupungille palkattiin hankkeeseen työhönvalmentaja, joka tuki erityisesti suomen kieltä taitamattomia pakolaistaustaisia työllistymään. Rodnik Ry:n työhönvalmentajan kanssa tiivis yhteistyö. MOONA päiväystyötä järjestettiin Rodnik Ry:n tiloissa. Erilaisia työkokeilu ja -harjoittelupaikkoja on tarjottu vuosittain useita kymmeniä kaupungin eri yksiköihin. Pitkäaikaistyöttömien työllistämistä ilman palkkatukea kaupungin yksiköihin, kuntouttavan työtoiminnan paikkoja sekä työkokeilupaikkoja tarjolla. Tarjottiin hygienia- passi- sekä tulityökorttikoulutukset venäjänkielisinä ukrainalaisille Haminaan kotoutuville työllistymisen tueksi. Harrastamisen malli käytössä kunnan nuorisokoordinaattori yhteistyössä Spr on järjestänyt vuonna 2023 kielikerhoa kerran viikossa ja vuonna 2024 järjestänyt juttutuvan sekä	Työllisyyspalvelut Yhdistykset Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue/hyvinvointikoordinaattori
--	---	---	--

	Yhdistykset mukaan aktiivisemmin yhteistyöhön	kielikerhon kokoontumisia kerran viikossa. Yhdistysten kanssa yhteistyötä on lisätty tarjoamalla tukea työnhakuun sekä tiedottamalla nuorille kaupungin kesätyömahdollisuuksista sekä kesätyöseteleistä. Kaupunki on mahdollistanut kuntalisän hakemisen yhdistyksille työllistämisen tukemiseen.	
Liikunnan lisääminen kotoutumisen edistämisessä	Liikuntapaikkoihin tutustuminen edistämään omaehtoista liikkumista Lajikokeilut eri seurojen kanssa yhteistyössä Liikuntavuorot saleissa lisäämään liikkumista Liikuntamahdollisuuksista tiedottaminen	Tarjolla kaikki samat palvelut kuin kaikille kuntalaisille. Tutustumiskäynnit - - lajikokeilujen määrät (seurat mukaan) - Lisätään tietoisuutta liikuntamahdollisuuksista -	Vokin yhdyshenkilö ja liikuntapalvelut Liikuntapaikat Liikuntapalvelut ja -paikat, Vok

Pyhtää

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	VASTUUTAHOT
Kunnassa työntekijä, jonka työtehtäviin kuuluu kotoutumisen edistäminen,	prosessikaavio yhteistyö kymenlaakson muiden toimijoiden kanssa	Tea-viisari, Kouluterveyskysely	Kaikki kunnan työntekijät

kotouttaa kuntaan muuttavat		Kunnassa hyvinvointikoordinaattori, jolle kuuluu myös kotoutumisen edistämistä	Hyvinvointikoordinaattori
Harrastustoimintaan sitouttaminen	yhteistyö harrasteseuroihin kunnan omaa toimintaa	kävijämäärät eri harrastusmuotojen määrät (Nuorisopalvelut ja Vapaa-aika) ryhmissä 4 maahanmuuttaja-taustaista osallistujaa Koulussa aktiivista harrastustoimintaa	vapaa-aikapalvelut hyvinvointikoordinaattori järjestöt
Valmistavan opetuksen järjestäminen ja kehittämisen koulussa Kotouttaminen jatko-opintoihin	viidelle oppilaalle oma ryhmä, muuten integrointi oppimissuunnitelman mukaan, oppimissuunnitelman laatiminen resurssointi	OPS-arviointi kielitason arviointi oppilasarviointi oppimissuunnitelman laatiminen Kouluviihtyvyysskysely jatko-opintopaikka Kotouttaminen jatko-opintoihin Koulussa lapset integroituvat yleisopetuksen ryhmiin, yksittäisiä lapsia, lähinnä venäjänkielisiä. 35 S2 oppilasta, joista 18 venäjänkielisiä.	koulujen johto koulujen monikulttuurisuus koordinaattori, luokanopettajat, aineenopettajat opo

Virolahti

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	VASTUUTAHO
Kotoutumisohjelmasta vastaava henkilö	Pakolaisohjaajan työtehtävän säilyminen	kyllä/ei Tehtävä siirtynyt hyvinvointijohtajalle	kunta
3. sektorin kanssa yhteistyön jatkuminen	yhteistyötapaamiset	kyllä/ei Kohtaamiskahvilatoiminta Pleissi SPR mukana	Kunnan eri toimijat Kolmas sektori

Miehikkälä

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	VASTUUTAHO
---------	--------------	----------	------------

Alueella asuvien maahanmuuttajien tavoittaminen, ja vuoropuhelu heidän kanssaan	Listaus alueen maahanmuuttajista Tapaamiset maahanmuuttajien kanssa Tiedotuksen lisääminen	kyllä/ei 1–2 vuodessa Järjestetty kyllä/ei kyllä/ei	Kunnan kaikki toimijat Kolmas sektori
Kotoutumisohjelmasta vastaava henkilö	Pakolaisohjaajan työtehtävän säilyminen	kyllä/ei Tehtävä siirtynyt hyvinvointikoordinaattorille	Kunta
3. sektorin kanssa yhteistyön jatkuminen	yhteistyötapaamiset	kyllä/ei Maahanmuuttajia osallistuu Virolahden kohtaamiskahvilatoimintaan	Kunnan eri toimijat Kolmas sektori

Miehikkälässä maahanmuuttajien määrä on ollut vähäinen ja uudet maahanmuuttajat alueella ovat olleet lähinnä ukrainalaisia tilapäisen suojelun asiakkaita. Maahanmuuttajia ei ole yritetty erikseen tavoittaa koska sitä ei ole nähty tarpeelliseksi. Kunnassa oli vielä vuonna 2023 pakolaisohjaaja.

Jatkosuunnitelmat

Seudullinen kotouttamisohjelma jatkuu vuoteen 2026. Seuraava raportointi tehdään vuosilta 2025–2026. Maahanmuuttotoimikunnassa aloitetaan hyvissä ajoin keskustelua vuoden 2026 aikana siitä tehdäänkö tulevaisuudessakin erillinen kotoutumisen ohjelma tai vähintään seudullinen yhteinen asiakirja. Kotoutumislain muutoksen myötä lakisääteinen asiakirja Kotoutumisohjelma on laadittu kunnille vuoden 2025 alusta. Kotoutumisohjelmassa on kuvattu kotoutumisen edistämisen palvelut kunnissa ja niiden toteuttajatahot. Kotouttamisohjelmassa ei ole erillistä raportointivelvoitetta.

Kunnissa aloittaa uudet valtuustot syksyllä 2025 ja kaupunkistrategioita on päivitetty ja hyvinvointisuunnitelmien työ on aloitettu. Nyt onkin siis hyvä ajankohta pohtia sitä, millä tavalla kotoutumiseen liittyvät teemat huomioidaan strategiaa ja erilaisia kunnan ohjelmia suunniteltaessa ja päivittäessä.